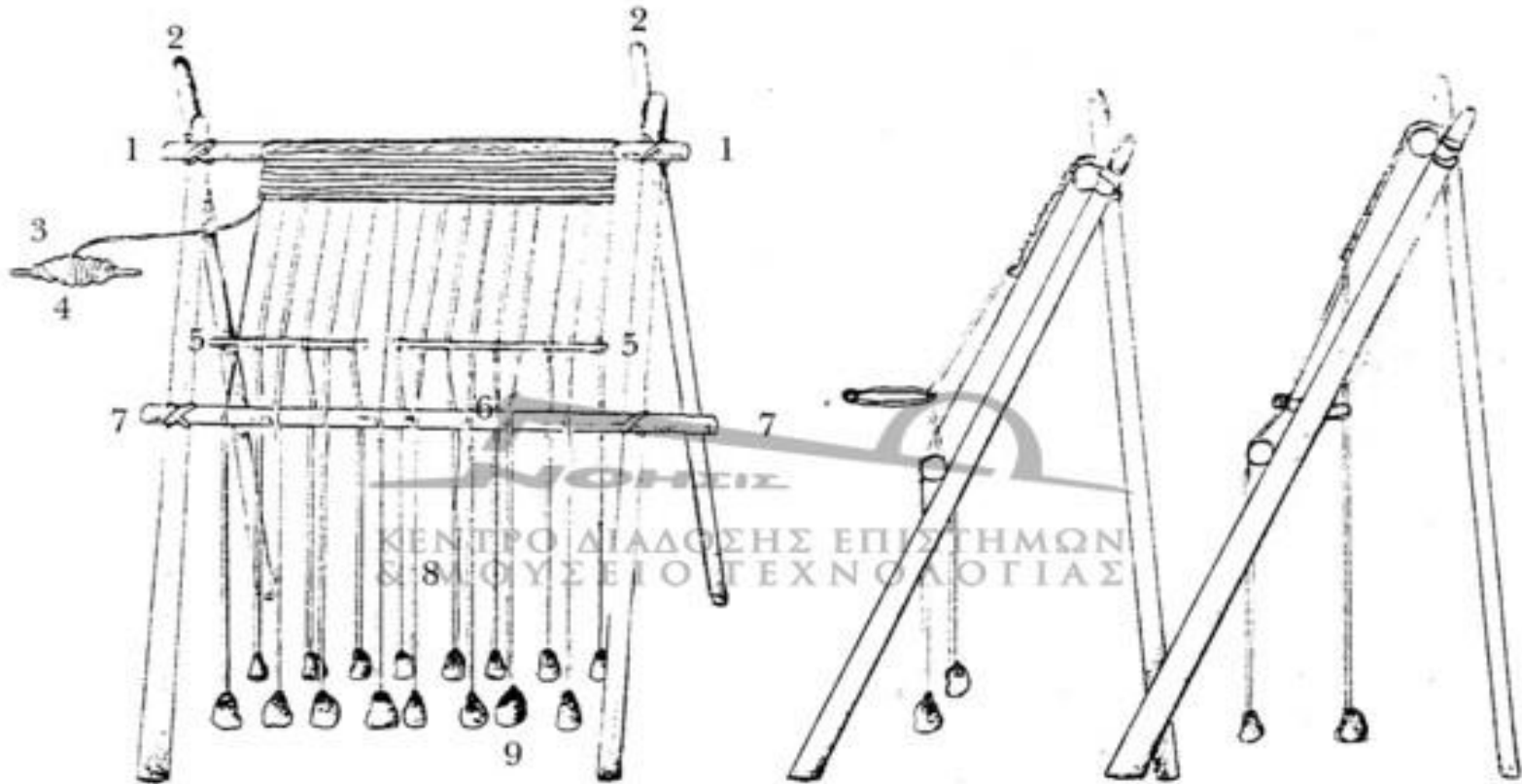

Αρχαία ελληνική ενδυμασία

**Τα αρχαία υφάσματα προέκυπταν
από τις βασικές πρώτες ύλες, ζωικές,
φυτικές ή και μεταλλικές,**

με κυριότερες το μαλλί και το λινάρι.

Για την ύφανση των πρώτων αυτών υλών χρησιμοποιούνταν ο κάθετος αργαλειός με βάρη.

- 1. Αντίον
- 2. Ίστόποδες ή κελέοντες
- 3. Κρόκη
- 4. Πηνίον
- 5. Κανόνες ή κάλαμοι

- 6. Μίτοι
- 7. Κανών ή καίρος
- 8. Στήμονες
- 9. Λαιαί ή άγνυθες

Τα υφάσματα ράβονταν με ραφίδες

**ή βελόνες, χάλκινες, σιδερένιες ή
οστέινες.**

Οι βασικοί τύποι των ελληνικών ενδυμάτων παρέμειναν ίδιοι για πάρα πολλούς αιώνες. Μπορούσαν όμως να διαφοροποιηθούν ως προς το διάκοσμο ή τον τρόπο που ήταν διπλωμένα ή ζωσμένα ανάλογα με τη μόδα της εποχής.

Ο μάλλινος πέπλος

Γυναικείο ένδυμα, διαμορφώνονταν μέσα από ένα ορθογώνιο ύφασμα το οποίο δεν χρειαζόταν καν να ραφτεί. Με πόρπες και περόνες καρφιστώνονταν η επάνω παρυφή του υφάσματος με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείται άνοιγμα για το λαιμό και το δεξιό βραχίονα.

Ο πέπλος μπορούσε να φορεθεί επάνω από το χιτώνα.

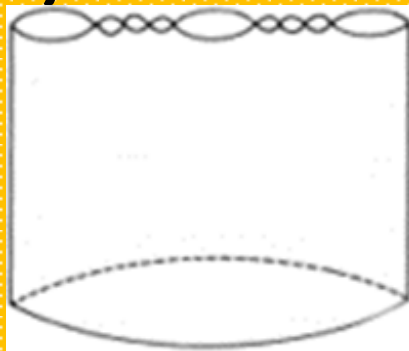
Η σκηνή του πέπλου από την πομπή των Παναθηναίων. Από την ανατολική ζωφόρο του Παρθενώνα. Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.

Χιτώνας

Φοριόταν τόσο από άντρες, όσο και από γυναίκες και ήταν λινός. Ο χιτώνας σχημάτιζε μανίκια, τις χειρίδες, που ήταν κοντές και έφεραν κομβία. Ο χιτώνας με μανίκια ονομάζονταν χειριδωτός.

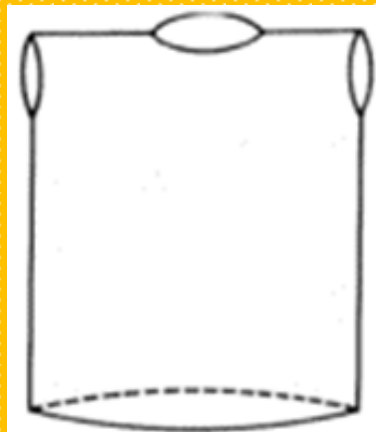
Διακρίνονται δύο είδη του αρχαίου χιτώνα:

ο ένας φαρδύς

σηματική απόδοση

κι ο άλλος στενός

σηματική απόδοση

Ο πέπλος και ο χιτώνας φοριόταν συχνά με ζώνη στη μέση. Ο χιτώνας όταν δεν ζώνονταν ονομάζονταν ορθοστάδιος, ενώ εάν έφτανε ως τα πέλματα ονομάζονταν ποδήρης.

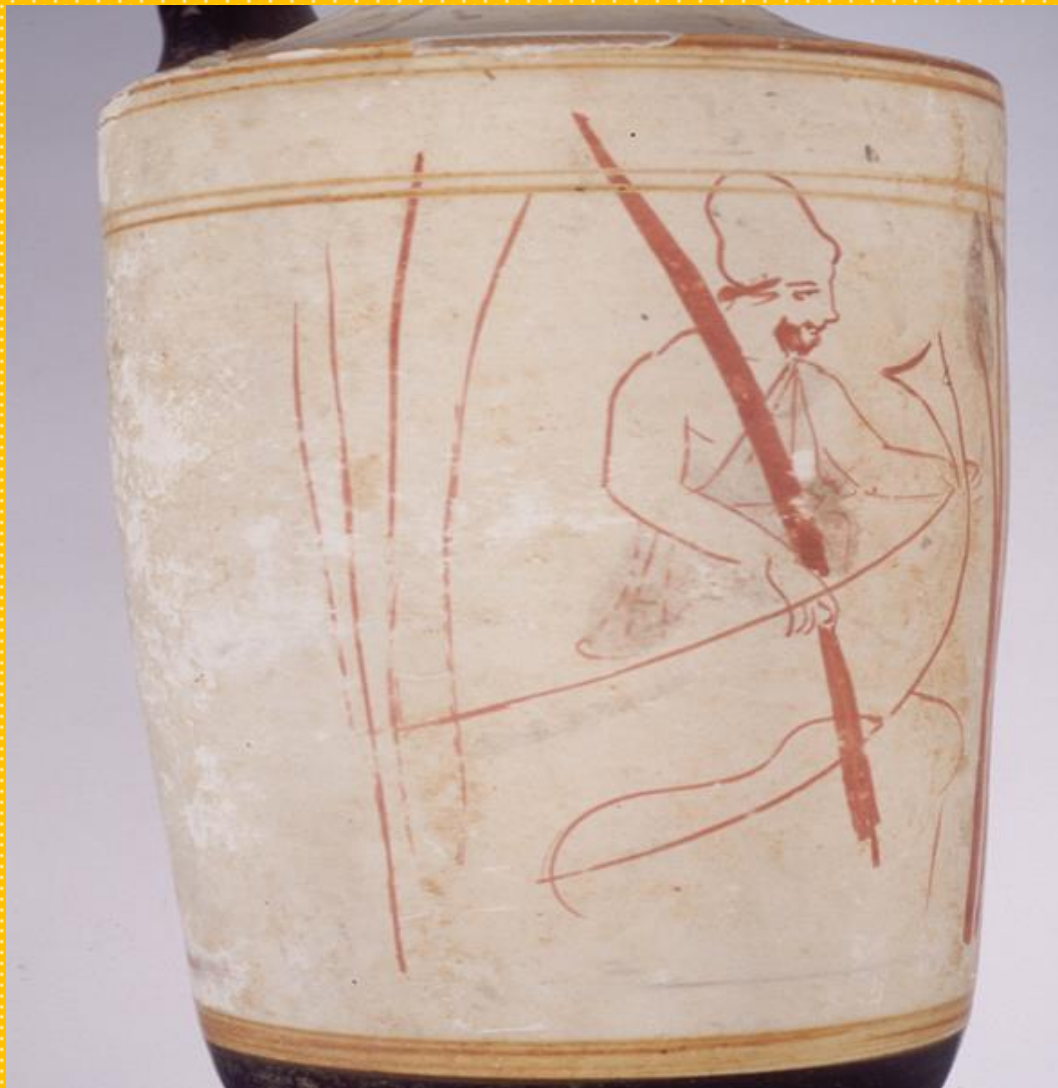

**Ο Ηνίοχος των Δελφών, έργο του
Πυθαγόρα(;), 478-474 π.Χ.
Δελφοί, Αρχαιολογικό Μουσείο.**

Πεπλοφόρος κόρη της Ακρόπολης

Ένα είδος χιτώνα ήταν ο ετερομάσχαλος ή εξωμής με ακάλυπτο τον ένα ώμο, ρούχο που φοριόταν κυρίως από τους χειρώνακτες.

Ψαράς με εξωμίδα

Ιμάτιο

Χαρακτηριστικό ένδυμα της αρχαϊκής περιόδου ήταν και το λεγόμενο λοξό ιμάτιο γνωστό από τις αρχαϊκές Κόρες της Ακρόπολης. Το ιμάτιο ήταν ένα μακρύ ύφασμα που το περνούσαν κάτω από την αριστερή μασχάλη, το τύλιγαν γύρω από το στήθος και την πλάτη και το κούμπωναν πάνω από το δεξιό βραχίονα. Από την άλλη πλευρά έπεφτε ανοιχτό προς τα κάτω.

Αρχαϊκή Κόρη. Μουσείο της Ακρόπολης .

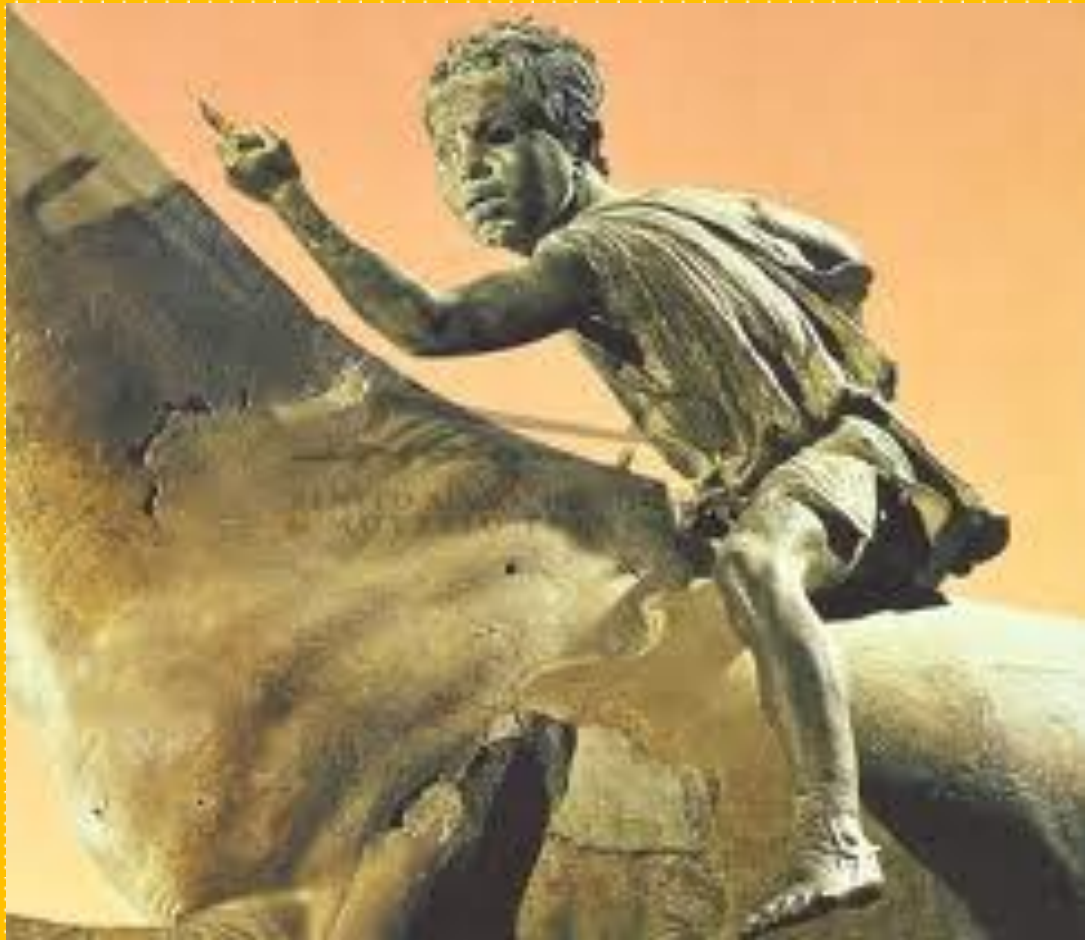

**Καρυάτιδα από το Ερέχθειο.
Μουσείο της Ακρόπολης.**

Χλαμύδα

Ήταν αποκλειστικά ανδρικό ρούχο. Συνήθως ήταν πιο κοντή από το ιμάτιο. Στερεωνόταν στο δεξιό ώμο με πόρπη ή περόνη, ώστε να καλύπτεται ο αριστερός βραχίονας από την κλειστή πλευρά του υφάσματος, με το δεξιό τελείως ακάλυπτο. Η χλαμύδα ήταν περισσότερο ένδυμα των εφήβων, των ταξιδιωτών και των στρατιωτών.

**Ο αναβάτης με το άλογο του Αρτεμισίου, π. 150 π.Χ.
Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.**

**Αγόρι με χλαμύδα και καυσία.
Πήλινο ειδώλιο. Νέα Υόρκη,
Μητροπολιτικό Μουσείο.**

**Ο Οιδίπους με χλαμύδα, πέτασο και κρηπίδες.
Αγγειογραφία. Μουσείο Βατικανού.**

- Το στροφίον ήταν ένα είδος εσωρούχου
- Το επίβλημα ήταν εσάρπα

Οι άνδρες φορούσαν ένα καπέλο, τον πέτασο,

ενώ οι γυναίκες φορούσαν πιο συχνά ένα διάδημα (διά + δένω) το στεφάνι.

Χλαμύδα και πέτασος

Έξω από την οικία τους φορούσαν σανδάλια
από δέρμα,

μπότες
και άλλα υποδήματα,

ενώ μέσα κυκλοφορούσαν περισσότερο
ξυπόλυτοι

αν και υπήρχε και υπόδημα που χρησίμευε
όπως οι σημερινές παντόφλες.

**Ονομαστά ήταν τα διάφανα
υφάσματα της Λακωνίας και του
Τάραντα, τα πολυτελή της
Κορίνθου, των Μεγάρων και της
Μιλήτου.**

Σε ορισμένες αρχαίες πόλεις υπήρχαν απαγορεύσεις σχετικά με το είδος των ενδυμάτων που έπρεπε να φοριούνται. Για παράδειγμα στις Συρακούσες μόνο οι εταίρες μπορούσαν να φορούν πολύχρωμα ρούχα.

Ο Σόλων στην Αθήνα επέτρεπε η νύφη να έχει μέχρι τρία ενδύματα στην προίκα της, ενώ αυστηροί ήταν επίσης και οι κανονισμοί διαφόρων ιερών σε σχέση με την ενδυμασία.

Σε κάποιες περιπτώσεις η ελληνική ενδυμασία δεχόταν επιδράσεις βαρβαρικών ενδυμάτων, για παράδειγμα τον κάνδυ στις απεικονίσεις του 5ου αι. στην Αθήνα, το μακρύ επανωφόρι με τις μακρές χειρίδες.

Επενδύτης

**Στη Σπάρτη τα πολύχρωμα ρούχα
ήταν χαρακτηριστικά των εταίρων,**

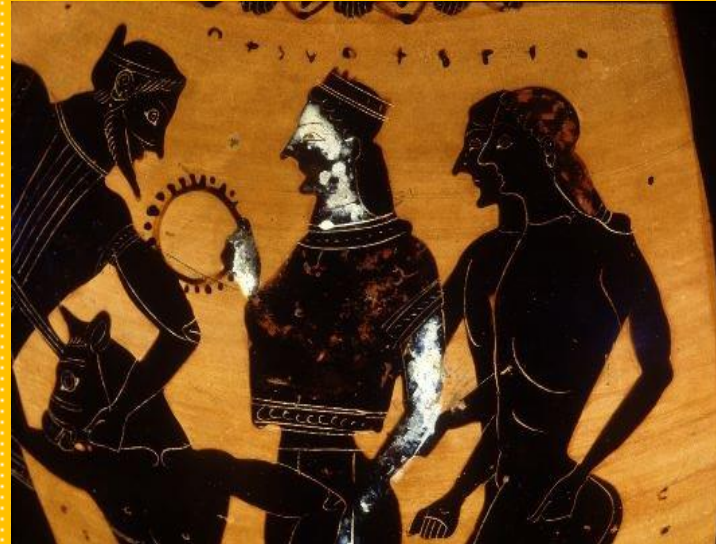
**ενώ οι οπλίτες πολεμούσαν με
πορφυρούς χιτώνες.**

Οι μέτοικοι στα Παναθήναια φορούσαν πορφυρά και οι Αθηναίοι λευκά ρούχα. Οι ιερείς και οι ιέρειες φορούσαν συνήθως άζωστο χιτώνα και κάποτε από πάνω επενδύτη με πλούσια διακόσμηση, ρούχα λευκά, σπάνια πορφυρά. Στις κηδείες φορούσαν μαύρο αλλά και χρώματα σκούρα, ενώ αντίθετα στο Άργος φορούσαν λευκά.

Οι χειρώνακτες, οι άνθρωποι της υπαίθρου και οι δούλοι φορούσαν την εξωμίδα, οι αγρότες από πάνω φορούσαν την κατωνάκη με χοντρό μαλλί με παρυφή από προβιά, οι αλιείς τον φορμό από πλεκτή ψάθα και οι βοσκοί τη διφθέρα.

Ψαράς με εξωμίδα και πύλο.
Πήλινο ειδώλιο. Παρίσι, Λούβρο.

Αριάδνη που φέρει διάδημα.

Πηγές

1) http://www.tmth.edu.gr/aet/thematic_areas/p135.html

2) <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CE%BD%CE%B4%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1>

Βιβλιογραφία

- 1) **Ν. Γιαλούρης, Ελληνική Τέχνη, Αρχαία Γλυπτά, 108, Εκδοτική Αθηνών 1994**
- 2) **Blanck H., Εισαγωγή στην Ιδιωτική Ζωή των Αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2004.**
- 3) **Pekridou Gorecki A., Mode in der Antike, 1989.**